

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3074/2023. (II. 16.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.556/2019/6. számú részítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztettek az Alkotmánybíróság elé, kérve a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.556/2019/6. számú részítélete alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozók álláspontja szerint a részítélet ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az indítványozó1.-gyel szemben 2007 novemberében büntetőeljárás indult adócsalás alapos gyanúja miatt. A nyomozóhatóság házkutatást, motozást, lefoglalást fogantatott az indítványozó1.-gyel szemben, majd őrizetbe vették. Az ügyészség az indítványozó1. előzetes letartóztatását is indítványozta, de a bíróság végül lakhelyelhagyási tilalmat rendelt el vele szemben, amelynek megszüntetésére 2008. május 21-én került sor. Az indítványozó1. tekintetében 2015. január 5-én szüntette meg az ügyészség a nyomozást, mivel nem volt megállapítható, hogy bűncselekményt követett volna el.
- [3] 1.2. Az indítványozók 2016. június 2-án keresetet nyújtottak be, amelyben egyrészt kérték kártérítés megfizetésére kötelezni a Legfőbb Ügyészséget (I. rendű alperes), a Fővárosi Törvényszéket (II. rendű alperes) és a NAV-ot (III. rendű alperes). Álláspontjuk szerint az alperesek egymásra épülő magatartása idézte elő a kárt, ezért egyetemleges marasztalásukat indítványozták, másrészt kérték megállapítani, hogy az alperesek megsértették a jóhírnévhez való jogukat. Az indítványozó1. tekintetében vagyoni kárként merült fel a védelmét ellátó jogi képviselőnek átadott 1 millió forint, amelyből 300 000 Ft-ról készült számla, a fennmaradó összeg kifizetését tanúval igazolta. Az indítványozó 2. jövedelemkiesését jelölte meg kárként, mivel állítása szerint annyira megviselte indítványozó1. őrizetbe vétele, hogy 7 munkanapon keresztül nem tudta ellátni ügyvédi tevékenységét.
- [4] 1.3. Az elsőfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 21.P.21.173/2016/28. számú részítéletében arra kötelezte a Legfőbb Ügyészséget, mint I. rendű alperest, hogy vagyoni kártérítés címén fizessen meg az indítványozó1.-nek 300 000 Ft tőkét és annak késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a felperesek vagyoni kárigényét a bíróság elutasította. A törvényszék álláspontja szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 190. § (4) bekezdése szerint a nyomozás megszüntetése esetén a büntetőeljárás költségeit az állam viseli. A 26/2003. (VII. 1.) IM–BM–PM együttes rendelet (a továbbiakban: R.) 4. § (4) bekezdése szerint pedig a terheltnek meg kell téríteni a védő díjának és egyéb költségének a terhelt által megelőlegezett és számlával vagy egyéb bizonylattal igazolt részét. Az ügyészség jogellenesen járt el, mert a fentiekre nem tájékoztatta az indítványozó1.-et, aki utólag igényét már nem terjeszthette elő. A törvényszék csak a számlával igazolt 300 000 Ft-os kifizetést fogadta el védői díjként.
- [5] Az indítványozó2. vonatkozásában azt állapította meg a bíróság, hogy a követelés elévült. Az egyetemlegesség vonatkozásában pedig rögzítette a törvényszék, hogy a II. és III. rendű alperesek esetében hiányzott a kárfelelősség konjunktív feltételei közül a jogellenesség és a felróhatóság, ezért helytállási kötelezettségük sem volt megállapítható.
- [6] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábró az elsőfokú bíróság részítéletét helyben hagyta.
- [7] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.556/2019/6. számú részítéletével a jogerős részítéletet az indítványozó2. kárigényét elutasító részben helyben hagyta, az indítványozó1. tekintetében pedig úgy változtatta meg,

hogy az ő kárigényét is elutasította. A Kúria szerint anyagi jogszabálysértés vezetett arra, hogy az első és másodfokú bíróság megállapította az indítványozó1. vagyoni kárának bekövetkeztét. A meghatalmazott védő díja a vonatkozó jogszabályi előírások szerint nem minősült készkiadásnak, és arra sem volt jogszabályi kötelezés, hogy a nyomozás megszüntetése előtt az eljáró hatóságnak hivatalból kell intézkednie a meghatalmazott ügyvédi díj érvényesítése érdekében. Az I. rendű alperes tehát nem követett el jogszabálysértést. Másrészt a Kúria rámutatott, hogy nem tekinthető készkiadásnak az olyan kiadás, amelyet a határozat meghozatalakor még nem fizettek ki, illetve nem számolható el olyan összeg sem, amelynek teljesítését számla nem igazolja.

- [8] 1.4. Az indítványozók szerint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.II.20.556/2019/6. számú részítélete sérti a jogorvoslathoz való jogukat. Elsődlegesen azt sérelmezték, hogy az eljáró bíróságok, így a Kúria is, a keresetlevélben foglaltaktól részben eltérő ténybeli és jogi alapon hoztak döntést. Az indítványozók a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 339. § és 349. §-a alapján kérték kárigényük megállapítását és az alperesek egyetemleges kötelezését kártérítés fizetésére. Álláspontjuk szerint a bíróságok kirívóan súlyos jogalkalmazói tévedése vezetett a büntetőeljárás megindítására és annak fenntartására. Az eljáró bíróságok azonban ezzel a kérdéssel nem foglalkoztak, pusztán az R. alapján – azaz a kereseti kérelem elbírálása nélkül – hozták meg döntésüket. Másodlagosan úgy vélik, hogy a bíróságok az elévülés kérdésében indokolás nélkül tértek el az irányadó bírói gyakorlattól, ami ahhoz vezetett, hogy elutasították az indítványozó2. kárigényét. A fentiek a jogorvoslathoz való jog sérelmére vezettek.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [10] 2.1. Az indítványozók az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló polgári perben felperesek voltak, így érintettségük megállapítható. Az indítvány megfelel a határozott kérelem követelményeinek is, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét kijelölő alaptörvényi és törvényi rendelkezést, a támadott bírósági döntést, az Alaptörvény megsértett rendelkezését, indokolást arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellenétes az Alaptörvénnyel, az eljárás megindításának indokait, illetve kifejezett kérelmet tartalmaz az alaptörvény-ellenesnek talált bírói döntés megsemmisítésére. Az indítványozók a rendelkezésükre álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után, a törvény által biztosított hatvan napos határidőn túl – a Kúria részítéletének kézhezvételét követő 64. napon – terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat, azonban igazolási kérelmüket az Alkotmánybíróság – egyesbíróként eljárva – elfogadta.
- [11] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [12] Az indítványozók alkotmányjogi panaszának lényegi eleme, hogy a perben eljáró bíróságok a kereseti kérelem tárgyában nem döntöttek, lényegében azt kifogásolták, hogy a bíróságok az ő jogi álláspontjuktól eltérő más jogi álláspontra helyezkedtek, amikor nem pusztán az rPtk. szabályait, hanem az R. rendelkezéseit is figyelembe vették a kárfelelősség fennállásának vizsgálatakor.
- [13] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy következetes gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}
- [14] Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban garantált jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Erre figyelemmel a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3220/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [15] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, okszerűtlennek és magára nézve sérelmesnek tartja, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem értékelhető alkotmányossági kérdésnek. Jelen ügyben is emlékeztetni szükséges arra is, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközeként” {lásd hasonlóan például: 3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]; 3493/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [24]}.
- [16] Annak megítélése, hogy a jogi képviselő költségei készkiadásnak minősülnek-e avagy sem, illetve, hogy az elévülés mikortól kezdődik, olyan szakjogi kérdéseknek minősülnek, melynek megítélése nem az Alkotmánybíróság, hanem az ügyben eljáró rendes bíróságok hatáskörébe tartozik {hasonlóan: 3482/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozók által előadott érvek ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem vetik fel Kúria döntését érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a fentiekben foglaltak alapján az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. január 31.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1470/2020.

